

helaba!

**niet
pesten
hé!**

1 Voorwoord

Beste ouders

Beste leerlingen

Dit is het antipestplan van WICO campus Sint-Jozef. Het draaiboek pesten is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het geeft het beleid van de school weer t.a.v. pesten. Het beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er wordt gepest.

Belangrijke uitgangspunten bij dit antipestplan waren de volgende punten uit onze schoolvisie:

- Wico Campus Sint-Jozef is een zorgzame school die onvoorwaardelijk in jongeren gelooft...
 - waar de leerling zich thuis voelt, waar iedereen respect heeft voor elkaar en voor de omgeving;
 - waar de jongeren de ruimte en de ondersteuning krijgen om zichzelf te ontplooien;
- Wico Campus Sint-Jozef onderricht jongeren in hun maatschappelijke taak, leert ze bewuster leven, omgaan met normen en waarden, rechten en plichten in de maatschappij om uit te groeien tot assertieve volwassenen;
- Wico Campus Sint-Jozef wil dat de leerlingen zich betrokken voelen bij de school waarin ze samen leven en leren.

We willen onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, zodat elke leerling zich harmonieus kan ontwikkelen en goede leerprestaties mogelijk zijn. Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn zolang dat niet betekent dat de afgesproken regels overtreden worden of dat iemands persoonlijke grenzen overschreden worden, want dit past niet in een veilig en prettig klimaat voor iedereen.

Het hoofddoel van het draaiboek en protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen duidelijkheid te geven over ieders rol. Daarnaast heeft het een informatieve en verwijzende functie.

Namens de directie en de leerkrachtengroep

2 Plagen en pesten: twee verschillende begrippen

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer elkaars gelijke zijn. Het vertoonde gedrag is redelijk onschuldig en nodigt uit tot een reactie van eenzelfde soort. De betrokkenen ervaren de situatie niet als bedreigend of echt vervelend. Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. Het is bovendien van voorbijgaande aard.

In tegenstelling tot plagen zijn er bij pesten geen gelijke posities meer. De pesterijen gebeuren (vaak) niet één op één, maar met een hele groep tegen één (soms twee of drie, maar altijd een minderheid). De gepeste is duidelijk niet meer in staat voor zichzelf op te komen en ondervindt nadelige gevolgen. Pesten kan ook heel lang voortduren.

Op onze campus hanteren we de regel dat degene die het ondergaat, bepaalt of het vertoonde gedrag gewenst is of niet meer. Degene die het ondergaat bepaalt dus of er sprake is van pesten.

Wat voor de één een vorm van ongewenst gedrag is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Wat voor de één een grap of een plagerij is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken. Het wordt een probleem als je er samen niet meer uitkomt.

3 Betrokken partijen bij het pestprobleem

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de school, gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep en de ouders.

Om pesten zowel in preventieve zin als in curatieve zin aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. We spreken dan van een vijfsporenaanpak.

1) De school

Pesten is een goed bewaard groepsgeheim: (bijna) iedere leerling weet dat in de groep wordt gepest, toch is er dikwijls niemand die het aan een leerkracht zal vertellen. Leerkrachten weten dus vaak niet dat er in de groep wordt gepest. En zien ze ongewenst gedrag, dan wordt het lang niet altijd als pesten geïnterpreteerd.

De school zorgt daarom op de eerste plaats dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. Daarnaast werkt de organisatie aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is, waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden. Tot slot is het ook belangrijk dat alle medewerkers van de school een voorbeeldfunctie vervullen bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

2) De gepeste leerling

Elke leerling loopt het risico gepest te worden, maar voor sommige leerlingen is de kans groter om gepest te worden dan anderen: uiterlijke kenmerken, vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die worden geuit kunnen een aanleiding zijn.

Vaak hebben jongeren die gepest worden een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uit komt.

Gepeste leerlingen voelen zich ook vaak eenzaam en hebben soms geen vrienden om op terug te vallen.

De campus heeft een leerlingenbegeleidster in elke graad die als vertrouwenspersoon kan optreden in bepaalde situaties van pestgedrag (zie stappenplan). Zij kunnen worden ingeschakeld als een leerling het gevoel heeft dat hij niet verder geholpen kan worden door de klassenleraar.

Deze leerlingenbegeleiders zijn mevr. Mariet Jansen en mevr. Ilse Verhoeven voor de eerste graad en mevr. Marina Wouters voor de tweede en derde graad. Zij zijn tijdens de schooluren bereikbaar via de receptie. Buiten de schooluren kan er via Smartschool een afspraak gemaakt worden.

Belangrijk is de gepeste leerling serieus te nemen en een luisterend oor aan te bieden. Van belang hierbij is duidelijk stelling te nemen tegen het pestgedrag en te adviseren hoe te reageren op de pester(s).

De gepeste leerling moet het duidelijke signaal krijgen dat het probleem serieus aangepakt wordt, door andere autoriteiten binnen (en eventueel buiten) de school er bij te betrekken (directie, CLB...).

Daarnaast kan een traject uitgelijnd worden: welke stappen worden er ondernomen en hoe kan men de betrokken leerling er actief bij betrekken.

3) De pester

Pestende leerlingen zijn meestal fysiek en /of verbaal de sterkere personen. Zij kunnen het zich permitteren zich op die wijze agressief op te stellen. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep vaak af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

In een eerste gesprek wordt de pester geconfronteerd met de beschuldiging van pesten. De situatie wordt in kaart gebracht en hem wordt duidelijk gemaakt dat dergelijk gedrag niet getolereerd wordt op school en welk gedrag wel gewenst is.

4) De zwijgende middengroep

De meeste leerlingen zijn niet direct actief betrokken bij pesten. Sommigen houden afstand en andere leerlingen doen, uit angst of uit berekening, mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt. Heel af en toe neemt een leerling, of een klein groepje leerlingen, het voor het gepeste jongere op.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol komen te zitten. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor ook populair te zijn.

Soms zetten pesters slachtoffers of klasgenoten onder druk om er met niemand over te praten. Deze zwijgende groep kan medeverantwoordelijk worden gemaakt om het pesten te doen stoppen door hen de verantwoordelijkheid te geven pestgedrag te signaleren. Op deze manier krijgt de gepeste leerling niet het verwijt dat hij / zij 'geklikt' heeft. Immers, anderen hebben het gezien en doen er nu iets aan.

5) Ouders

Wanneer jongeren worden gepest, hebben ze in de meeste gevallen de neiging dit niet aan hun ouders te vertellen. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar school gaan, het aan de klassenleraar of directie vertellen en dat deze het verkeerd aanpakt. Ouders zijn daarnaast bang dat het erger wordt en dat ze "teruggepakt" worden.

De ouders van het gepeste en het pestende kind verdienen ook steun.

Belangrijk is de ouders die zich zorgen maken over het gedrag van hun kind serieus te nemen. Zij moeten absoluut betrokken worden bij de aanpak van het pestgedrag zoals hieronder beschreven.

Ouders moeten ook op de hoogte gesteld worden van het pestdraaiboek en protocol. Dit kan via de website van de school.

4 Stappenplan

Om mogelijk pestgedrag in te dijken is er een stappenplan uitgewerkt waarnaar leerkrachten, directie en leerlingenbegeleiding kunnen teruggrijpen wanneer zich een dergelijke situatie voordoet.